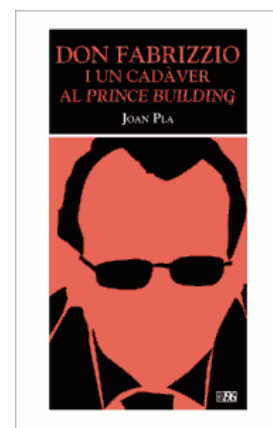

Triticària, 9 de juny de 2012

Autor: **Joan Pla**

Títol: «Don Fabrizzio i un cadàver al Prince Building»

Edicions 96, La Pobla Llarga (La Ribera Alta, València), 2012

Des de Borriana, Joan Pla m'envia *Don Fabrizzio i un cadàver al Prince Building* com agraïment pel comentari que vaig fer aquí mateix de *La violinista de París*, una de les novel·les juvenils que ha publicat en els darrers anys, gènere per al qual té la mà trencada. Amb *Don Fabrizzio...* fa una incursió en la novel·la negra des d'un punt de vista i una temàtica molt contextualitzada en el context social que viu. Pel nom i per la imatge de la coberta del llibre, pot pensar-se que *Don Fabrizzio...* és una novel·la sobre Carlos Fabra, íncit mandatari polític castellonenc, encarnació present de l'històric caciquisme nostrat. Amb el llibre a la mà, per la data de publicació, pot deduir-se que en bona mesura és així, ja que la novel·la va ser escrita en el període de temps en què el polític castellonenc exercia el seu poder polític en l'àmbit provincial estricte com a president de la Diputació i amb ramificacions en els àmbits valencià i espanyol. Aquell període en què la seua preeminència abassegadora havia començat a ser posada en dubte per mitjà d'incriminacions que, avui, després de nou anys, encara no han estat jutjades, en una mostra irrefutable del caràcter estrany, si més no, de la seua activitat pública i de l'activitat de les institucions públiques en relació al personatge de carn i ossos.

Don Fabrizzio i un cadàver al Prince Building és una radiografia de la societat de la Plana i del nord valencià de la primera dècada del segle XXI, en clau de novel·la negra. L'escriptor té a mà uns materials novel·lables de primera magnitud i els aprofita en el bastiment d'una ficció que torna a

posar de manifest la seua qualitat artística. Un resultat artístic que és una molt bona mostra interpretativa de la societat de referència i de la manera com funciona o han funcionat en aquesta època, econòmicament i política. Es tracta d'una ficció novel·lesca que descriu literàriament a la perfecció la realitat sociopolítica castellonenca. I això sense partidismes. Només donant corda a la màquina literària de la creació novel·lesca.

Aquest darrer aspecte és un dels que m'ha interessat més creativament parlant. El personatge protagonista, que només pel nom ja remet a la màfia, és un polític que exerceix un poder omnímode, que arriba a tots els aspectes de la vida social, que controla el funcionament econòmic de les organitzacions i les empreses, que actua com un perfecte *padrino*. I això no obstant, al llarg de la novel·la, aquest tractament evoluciona cap a una humanització del personatge, un tractament que mostra la cara humana, les febleses, d'un polític que exerceix el seu poder com un cap tribal. Des de la seua posició de control total, el personatge és posat en qüestió a partir de l'assassinat d'un coreligionari. Es tracta d'una mort la investigació de la qual condueix a destapar la corrupció que infecta tots els nivells del funcionament social.

Aquest vessant de la novel·la és segurament un dels més ficticis. Existeixen els inspectors valencians catalanoparlants? Vull dir que empren el valencià com a llengua de treball. Segurament no. Aquest tarannà, doncs, s'allunya de la realitat. I això no obstant, és imprescindible per a la creació d'una ficció novel·lesca mínimament coherent. Al capdavall, si no coincideix amb la societat coetània, aquest factor tan sols destaca l'anormalitat política que suposa aquesta manca de coincidència.

Un altre aspecte que crida l'atenció és la manipulació de noms de localitats que, això no obstant, resulten del tot identificables, al costat d'altres noms que es mantenen tal com són. Es tracta d'un element que entra dins del joc creatiu que porta a terme l'autor per crear les condicions idònies per desenvolupar una ficció de les característiques pròpies d'una investigació policial que condueix a l'esclariment d'un assassinat i al descobriment d'una trama infecta que envaeix tots els àmbits d'una societat aparentment normal i corrent.

Així, el lector o lectora hi trobarà un bon feix d'intrigues teixides entre polítics, empresaris i esbirros a sou que s'encarreguen d'executar els dissenys inconfessables dels qui fan i desfan en una economia putrefacta. L'inspector Lluís Rossell, el seu superior Ferrandis i tots els altres ajudants són personatges plans que s'ocupen únicament de fer avançar la investigació, una investigació que ha d'enfrontar-se no tan sols a l'assassinat de Jaume Costa, responsable polític de l'obra pública,

amb poders sobre un sector de la construcció que mou una economia local que està en disposició de construir fins i tot... un aeroport.

I en tot aquest bullit, Don Fabrizio, aquest personatge que es va humanitzant al llarg de la novel·la, hi exerceix aquest padrinatge que el lector o lectora locals, més coneixedors de les interioritats *tribals*, pot identificar sense lloc al dubte. Ara, Joan Pla pren aquests elements per bastir la seua història, per contar-se una trama plena de les giragonses característiques de tota investigació detectivesca. La descripció de la societat coetània, doncs, només és un punt de partida per a la ficció novel·lesca. El que passa amb els personatges s'allunya de la realitat social i política de referència.

I és que la realitat sol superar la ficció. I mentre la ficció novel·lesca de *Don Fabrizio...* té un començament i un final, la realitat encara és d'una cabuderia insuperable i perviu prou més enllà dels límits de la novel·la. Fins al punt que l'aeroport fantasmagòric que a la novel·la és un projecte que precipita l'esclat de violència que s'obre amb l'assassinat de Joan Costa, en la realitat s'ha materialitzat en un engendre constructiu econòmicament inviable a dia d'avui.

La càrrega d'anàlisi i crítica socials pròpia de la novel·la negra està assegurada, per més que l'autor tracte els assassins, els instigadors i la resta de malfactors amb aquest tracte humanament exquisit. Un punt de vista que evidencia la profunditat humanística de la mirada de l'escriptor, el qual, se m'acut, s'ho devia passar d'allò més bé escrivint aquest llibre de ninots al so d'un tabal de reconegudes tonades.

Recomanable per entendre el laberint valencià actual.